

Een bescheiden invasie van STELTKLUTEN

Na 1935, dus precies dertig jaar geleden, toen enige tientallen paren *stelkluten* in verschillende delen des lands kwamen broeden, heeft deze soort hier nog herhaaldelijk genesteld, doch steeds in beperkte aantallen. Vooral in Zeeuws-Vlaanderen worden herhaaldelijk broedgevallen vastgesteld, terwijl ook Oostelijk Flevoland veel aantrekkingskracht voor *stelkluten* blijkt te hebben. De „Avifauna van Nederland” vermeldt dat er in 1935 tenminste 25 broedgevallen zijn geweest en voorts in 1949 tenminste 10, in 1950 tenminste 13, in 1958 tenminste 15.

Ook in streken waar de *stelkluten* tot de regelmatige en betrekkelijk algemene broedvogels behoren, schijnt het nogal eens voor te komen, dat de betrekkelijk losse kolonies, waarin de soort broedt, zich van jaar tot jaar verplaatsen. Vermoedelijk wel doordat terreinen, waaraan zij de voorkeur geven, van jaar tot jaar sterk van karakter kunnen veranderen door schommelende waterstanden, die vaak afhankelijk zijn van de regenval. Invasies in onze streken zouden b.v. worden begunstigd door sterke droogte in Zuid-Europa.

Ook dit voorjaar werden op verscheidene plaatsen in Nederland *stelkluten* gesignaleerd: op Texel (med. K. Boot), bij Vreeswijk (med. Prof. Tesch), in de Zaanstreek (C. J. Crok, W. Visser e.v.a.), bij Sloterdijk (med. mej. Mr. v. Drooge), in Zeeuws-Vlaanderen (med. F. K. Haak) en langs de Knardijk (med. J. Sollie). Een lijstje, dat waarschijnlijk geenszins volledig is en waarop wij gaarne aanvullingen zullen ontvangen, gaarne met juiste data, duur van de aanwezigheid en aantallen der vogels.

Voor zover wij thans weten, hebben bij Oostzaan drie paartjes getracht te nestelen, waarvan er twee inderdaad slaagden hun eieren uit te broeden. Het derde paar verloor zijn eieren vermoedelijk doordat deze werden geroofd door een zoogdier. Meer bijzonderheden over deze broedgevallen volgen hieronder in het rapport van een der bewakers.

Opvallend is, dat de *stelkluten* zich hier vestigden op nagenoeg dezelfde plaats waar ze in 1935 ook hebben gebroed, hoewel de stadsuitbreiding van Zaandam het uiterlijk van de terreinen zeer sterk heeft beïnvloed. Thans lagen de nesten op slechts enkele honderden meters afstand van de uiterste bebouwing (hoge flatgebouwen) van Zaandam. Het moet voor de bewoners van deze flatgebouwen mogelijk zijn geweest de *stelkluten* vanuit hun huiskamers gade te slaan, als zij kwamen voedselzoeken op een ondergelopen weiland! „Vogelbescherming” zorgde voor een speciale bewaking van deze broedgevallen, waarover hieronder meer.

Voorts bereikten ons tot nu toe mededelingen over een broedgeval nabij

Halfweg en „verscheidene” broedgevallen in Zeeuws-Vlaanderen. Wij hopen daarover in een volgend nummer nadere gegevens te kunnen publiceren en houden ons uiteraard voor gegevens, ook uit andere deden des lands, warm aanbevolen.

K. Z.

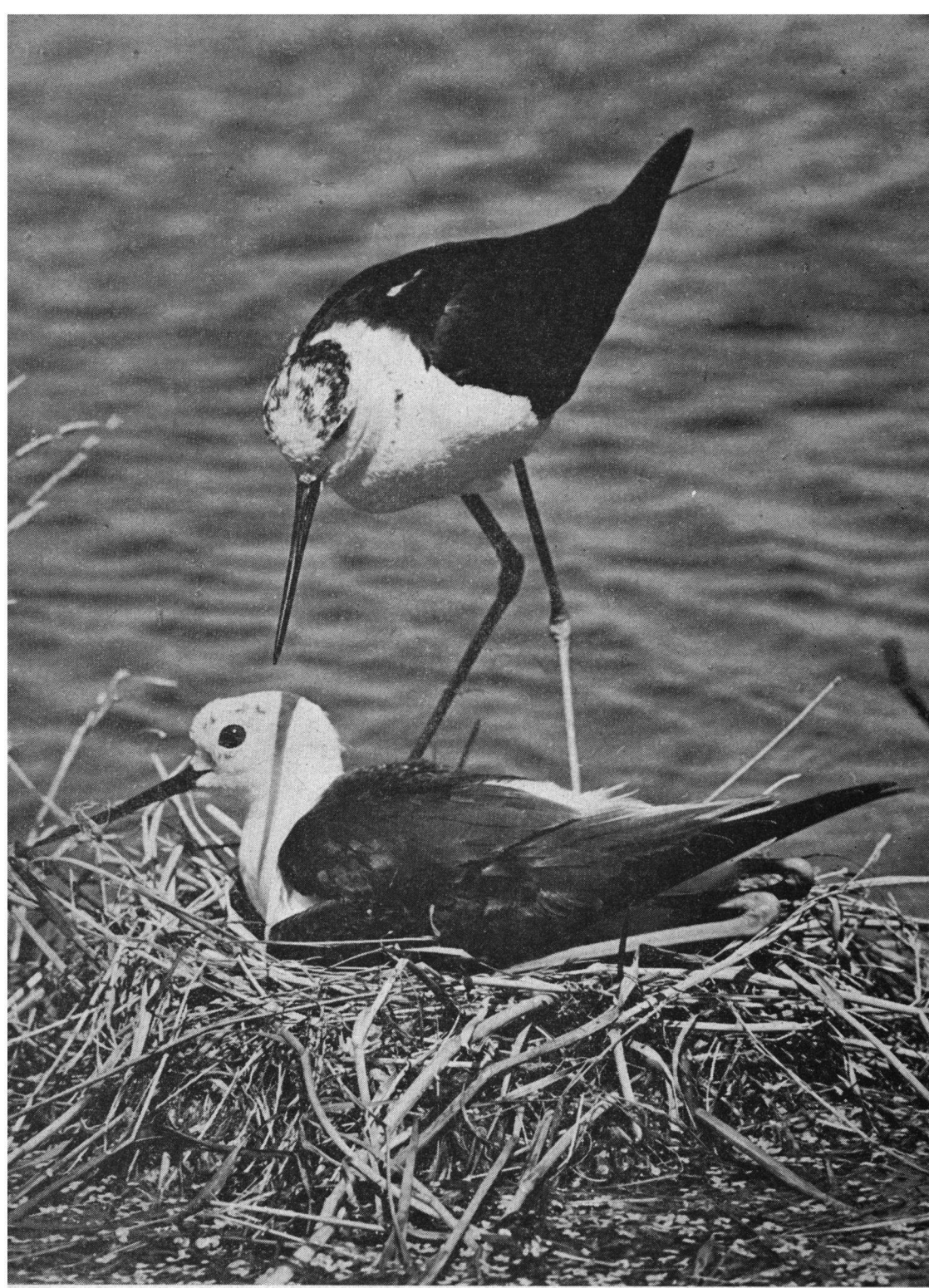
De broedgevallen bij Oostzaan

Half mei zagen we hier de eerste *stelkluten*: zeven stuks. Sinds 1935, toen er hier verscheidene broedden, heb ik ze meermalen gezien, soms een paartje, dat wel een week bleef, maar tot broeden kwam het niet. Toen ik nu echter op 17 mei een copulatie zag, leken de kansen op een nieuw broedgeval te stijgen. En dat kwam uit, want maandag 24 mei vond Crok het eerste ei in een nest, dat we verder het eerste nest zullen noemen. Donderdag 27 mei lagen daar drie eieren in en toen was ook een tweede nest gereed. Daar lag 24 mei het eerste ei in en maandagavond 31 mei was hierin een vol legsel van vier stuks. Het eerste nest had op 28 mei al vier eieren.

Het derde nest werd pas gevonden, toen er al vier eieren in lagen en dit werd onmiddellijk daarna uitgevreten door een wezel of ander roofdiertje. Zaterdag 19 juni waren er in het eerste nest twee jongen en de volgende dag vier, hetgeen dus een broedduur geeft van 22-23 dagen. In het tweede nest waren 23 juni twee jongen en ook weer de volgende dag vier, dus eveneens 22-23 dagen broedduur.

Hoeveel van deze jongen tenslotte zullen worden grootgebracht is thans nog niet te zeggen. In totaal zijn in de onmiddellijke omgeving van de broedplaats tien volwassen *stelkluten* gezien, waarvan dus drie paren hebben getracht te broeden. Van een nieuwe broedpoging van het paar dat zijn eieren verloor hebben we niets kunnen merken.

- *W. Visser, Kerkstraat 234, Oostzaan (NH)*

STELKLUTEN, Oostzaan, juni 1965

Foto Jo van Dijk